

POUKA 5

Prvi deo: Pregled

Ključni Tekst: Filibljanima 2,14.15

Središte proučavanja: Filibljanima 2,12–30; Jakov 2

Hrišćani su pozvani da budu svetlost u mračnom svetu. Isus je rekao: „Vi ste svetlost svetu“ (Matej 5,14, NSP). Slično tome, Pavle je takođe izrazio svoju želju da hrišćani sijaju kao nosioci svetlosti u svetu obuzetom tamom. Njegove reči Filibljanima: „U kojemu svijetlite kao vidjela na svijetu“ (Filibljanima 2,15), veoma su slične poruci upućenoj Efescima: „Jer bijaste negda tama, a sad ste vidjelo u Gospodu: kao djeca vidjela živite“ (Efescima 5,8).

Metafora svetlosti predstavlja snažan misionarski simbol, koji se koristi i u Starom i u Novom zavetu. U Knjizi proroka Isaije, Bog govori svom Sluzi, Mesiji: „Nego te učinih vidjelom narodima da budeš moje spasenje do krajeva zemaljskih“ (Isaija 49,6; uporedi i sa Isaija 42,6). Ovaj stih se u Novom zavetu primenjuje na Isusa (vidi, na primer, Luka 2,32; Jovan 8,12; Jovan 9,5; Dela 26,23), ali se takođe primenjuje i na crkvu (Dela 13,47), jer ona nastavlja Isusovu misiju da bude svetlost svetu.

Pouka za ovu sedmicu ističe tri glavne teme:

1. Razmatraćemo odnos između vere i dela (Filibljanima 2,12.13).
2. Kao hrišćani, pozvani smo da budemo svetlost svetu, da sledimo Isusov trag i delimo svoj život sa drugima.
3. Nevolje i teškoće sa kojima se suočavamo na našem hrišćanskom putu jačaju nas za veće izazove u Božjem delu. One predstavljaju Božja sredstva za razvijanje ključnih osobina koje su neophodne za plodonosnu službu.

Drugi deo: Komentar

Ilustracija

Dvajt L. Mudi (Dwight L. Moody) priča o dvojici ljudi „koji su bili zaduženi za rotirajuće svetlo u svetioniku na obali pogođenoj olujama i punoj stena. Nekako se mehanizam pokvario, i svetlo se nije okretalo. Oni su se toliko plašili da će mornari pomešati to svetlo sa nekim drugim svetlom da su celu noć proveli radeći kako bi svetlo nastavilo da se okreće.“ Mudi zaključuje: „Držimo i mi svoja svetla na pravom mestu, da bi svet video da vera u Hrista nije laž nego stvarnost“ – Mudi, *Anecdote, incidenti i ilustracije* (*Anecdotes, Incidents, and Illustrations*, Chicago: Moody Publishers, 1990), str. 36. originala. Isus je koristio metaforu svetlosti da bi pokazao da vera postaje „vidljiva“ kroz dobra dela (Matej 5,16).

Vera i dela

K. S. Luis (C. S. Lewis) daje zanimljivo zapažanje o odnosu vere i dela: „Hrišćani su često raspravljali da li hrišćanina do večnog doma vode dobra dela ili vera u Hrista... Biblija zapravo rešava stvar kada spaja to dvoje u jednoj neverovatnoj rečenici. Prva polovina glasi: 'Gradite spasenje svoje sa strahom i drhtanjem' – što izgleda kao da sve

zavisi od nas i naših dobrih dela; ali druga polovina nastavlja: 'Jer Bog je taj koji čini u vama' – što izgleda kao da Bog sve čini, a mi ništa. Plašim se da se s takvim stvarima često susrećemo u hrišćanstvu. Zbunjujuće je, ali ne i iznenađujuće" – K. S. Luis, *Hrišćanstvo (Mere Christianity)*, New York: HarperCollins, 2001), str. 148.149. originala.

Zapravo, Pavle pojašnjava odnos vere i dela u Filibljanima 2,12.13. Iako treba da radimo na svom spasenju, dela nemaju spasonosnu ulogu. Kao što Jakov uči, dela su dokaz prave i spasonosne vere (Jakov 2,18; uporedi sa Jakovom 2,14). Vera bez dela uopšte nije vera. Takva vera je, prema Jakovu, mrtva (Jakov 2,17.26) i beskorisna (Jakov 2,20).

Kada kaže: „Gradite spasenje svoje sa strahom i drhtanjem“, Pavle najverovatnije misli na odgovornost koju svaki hrišćanin ima u vezi sa spasenjem koje je već primio verom, i koje treba da se shvati veoma ozbiljno. U grčkom originalu, fraza „sa strahom i drhtanjem“ stoji na početku rečenice radi naglaska: „Sa strahom i drhtanjem gradite spasenje svoje.“

Teolozi raspravljaju o značenju te fraze i nude više tumačenja, smatrajući da ona podrazumeva: (1) zabrinutost zbog mogućeg neuspeha, (2) stav pokornosti Bogu, (3) poniznu odanost Bogu, ili (4) kombinaciju svega toga. Pavle koristi ovaj izraz i na drugim mestima. U 1. Korinćanima 2,3, „strah“ i „drhtanje“ izražavaju Pavlovu strepnju da ne podbaci u svojoj misiji. U 2. Korinćanima 7,15, te reči ukazuju na Pavlovo poverenje da će Korinćani ispuniti ono što se od njih očekuje (vidi stih 16). U Efescima 6,5, izražavaju važnost osećaja dužnosti. Dakle, u Filibljanima 2,12, „sa strahom i drhtanjem“ naglašava visok stepen odgovornosti koji vernici treba da razviju u vezi sa svojim spasenjem. Njihova dela pokazuju koliko ozbiljno pristupaju toj odgovornosti.

Svetlost svetu

Metafora svetlosti se dosledno koristi u Bibliji kao simbol misije. U Starom zavetu, sam Bog je opisan kao krajnji Izvor svetlosti. Psalmista kaže: „Gospod je videlo moje“ (Psalam 27,1; vidi i Psalam 4,6; Psalam 89,15; Psalam 118,27; Isaija 2,5). Slično, prorok Mihej u ime svog naroda izjavljuje: „Gospod će mi biti vidjelo... Izvešće me na vidjelo“ (Mihej 7,8.9; vidi i Isaija 60,1.2.19.20).

U Isaiji 42,6 i 49,6, Gospodnji Sluga je nazvan „vidjelo narodima“. U Isaiji 49,6 dodatno se kaže: „Da budeš moje spasenje do krajeva zemaljskih.“ Autori Novog zaveta prepoznali su ovu metaforu i dosledno je primenili (Luka 2,32; Jovan 8,12; Jovan 9,5; Dela 13,47; Dela 26,23).

Zanimljivo je da u prvim poglavljima Otkrivenja najznačajniju metaforu za crkvu predstavlja svećnjak. Mnogi teolozi veruju da „ostavljanje prve ljubavi“ u crkvi u Efesu označava opadanje misionarskog žara (Otkrivenje 2,4). Zato Isus upozorava da će, ako se ne pokaju, ukloniti njihov „svjećnjak s mjesta njegova“ (Otkrivenje 2,5).

Kao što je ranije spomenuto, izraz „do krajeva zemaljskih“ pojavljuje se u Isaiji 49,6 u vezi sa svetlošću, a u Delima apostolskim se dva puta koristi da opiše obim misionarske uloge crkve (Dela 1,8; Dela 13,47). Mada se metafora svetlosti ne javlja direktno u tekstu Dela 1,8, može se podrazumevati na osnovu Dela 13,47. To baca dodatno svetlo na Pavlov poziv Filibljanima da sijaju „kao vidjela na svijetu“ (Filibljanima 2,15). Važno je primetiti da Pavle veruje da vernici zaista sijaju kao svetla kada među sobom pokazuju jedinstvo (Filibljanima 2,14). Uostalom: „Poziv da budemo svetlost ujedno je i poziv na zajedništvo svetlosti. Pavle je gledao na hrišćane kao na

zajednicu u kojoj se međusobno ohrabruju i jačaju kao deca svetlosti“ (Efescima 5,8.15–20) – Džon M. Teri (John M. Terry), Ebi K. Smit (Ebbie C. Smith) i Džastis Anderson (Justice Anderson), *Misiologija: Uvod u temelje, istoriju i strategije svetske misije* (*Missiology: An Introduction to the Foundations, History, and Strategies of World Missions*, Nashville, TN: Broadman & Holman Publishers, 1998), str. 26. originala.

Osobine za uspešnu službu

Iz opisa Timotija i Epafrodita u Filibljanima 2,19–30 možemo izvesti zaključak o nekoliko ključnih osobina za uspešno služenje. Pavle opisuje Timotija kao nekoga ko: (1) je „istomišljenik“ („jednake misli“ – Daničić-Karadžić) (Filibljanima 2,20), (2) iskreno brine za druge (stih 20), (3) traži „ono što je Isusa Hrista“ (stih 21), (4) ima oprobani karakter (stih 22) i (5) pokazuje duh služenja (stih 22). Grčka reč prevedena kao „istomišljenik“ je *isopsihon*, koja se pojavljuje samo ovde u Novom zavetu, a jednom u Septuaginti (grčki prevod Starog zaveta), u Psalmu 55,13, gde je prevedena kao „to što ja sam“.

Što se tiče Epafrodita, Pavle ga prvo opisuje u odnosu na sebe: on je brat, saradnik i saborac. On je i glasnik (grčki: *apostolos*) koji je bio poslat Pavlu od strane Filibljana i koji je služio njegovim potrebama (Filibljanima 2,25). Ovo pokazuje da je Epafrodit bio veran i lojalan saputnik. Zatim ga Pavle opisuje u odnosu na Filibljanima. Kaže: „Jer željaše od srca vas sve da vidi“ (Filibljanima 2,26), odnosno: „Nedostajete mu.“ To pokazuje da je, kao hrišćanski vođa, Epafrodit duboko voleo one kojima je služio i brinuo o njima. Bio je toliko posvećen da „za djelo Hristovo dođe do same smrti, ne marivši za svoj život“ (Filibljanima 2,30). Ovi ljudi su dali sve za Hristovo delo. Bog očekuje i od nas da damo najbolje od sebe!

Treći deo: Primena u životu

Razmišljajte o sledećim temama, a potom postavite svojim učenicima pitanja s kraja ovog odeljka:

Mi smo potpuno zavisni od Boga za spasenje, koje primamo kroz veru. Pavle nije mogao biti jasniji kada je rekao: „Jer ste blagodaću spaseni kroz vjeru; i to nije od vas, dar je Božji“ (Efescima 2,8). Kroz veru putujemo iz ovog života u budući život.

Poslanica Jevrejima to jasno ističe stalnim ponavljanjem izraza „verom“ (vidi Jevrejima 11). Verom Avram „dođe u zemlju obećanu, kao u tuđu... jer čekaše grad koji ima temelje“ (Jevrejima 11,9.10).

Iskustvo spasenja neizbežno vodi ka dobrim delima. Budući da su dobra dela osmišljena da koriste drugima (Galatima 6,9.10), ona nisu prirodna grešnicima (Jeremija 13,23). Zato je Bog taj koji nas osposobljava da ih činimo (Filibljanima 2,13). Isus je rekao učenicima: „Tako da se svijetli vaše vidjelo pred ljudima, da vide vaša dobra djela“ (Matej 5,16). Ova zapovest naglašava blisku povezanost između dopuštanja našoj svetlosti da sija i činjenja dobrih dela. Čineći dobra dela, vernici osvetljavaju svojom svetlošću ovaj tamni svet. Tama je simbol greha (vidi, recimo, Jovan 3,19.20; Luka 22,53) i njegovih posledica (vidi, na primer, Psalm 82,5; Efescima 4,18). Hrišćani su pozvani da obasjaju ovaj svet „vidjelom jevanđelja slave Hristove“ (2. Korinćanima 4,4), kako bi zasijali onima kojima „bog svijeta ovoga oslijepi razume“ (2. Korinćanima 4,4).

Pitanja:

1. Na koji način su dobra dela povezana sa iskustvom spasenja?
2. Na koje načine možete učiniti da vaša svetlost sija u ovom tamnom svetu?